

Asia: VN/21770/2024

Lausuntopyyntö; Lainsäädäntöhanke ampuma-aselain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Selkeyttävätkö ehdotetut muutokset asealan elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta asetietojärjestelmään ja ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpitoa?

Suomen Reserviupseeriliitto ry (RUL) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta asiasta.

Yleistä

Ampumataito on keskeinen osa reserviläisen sotilasosaamista. Ampumatoiminta on yksi RUL:n aktiivisimmista toimintamuodoista.

Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa ampuma-aselainsäädännön toimivuutta muun muassa poistamalla lain soveltamisessa havaittuja ongelmia ja korjata havaittuja asedirektiivin täytäntöönpanopuutteita.

Esitetyillä muutoksilla kevennetään ja järkevöitetään deaktivoitujen ampuma-aseiden sekä pysyvästi ampumakelvottomaksi tehtyjen ampuma-aseiden säilyttämistä koskevia säännöksiä. Esitykseen sisältyy myös tykkien ja eräiden muiden ampuma-aseiden deaktivoimisen mahdollistaminen kansallisten säännösten perusteella. Edelleen esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa ampuma-aselain nojalla annettavien lupien ja hyväksymisten peruuttamista koskevia säännöksiä.

Esityksen mukaan deaktivoitujen ampuma-aseiden sääntelyä koskevat muutokset vähentävät niiden säilyttämisestä haltijoille aiheutuvia kustannuksia. Tämä on kannatettavaa. Esityksestä ei kuitenkaan selviä yksityiskohtaisesti käytännön toimenpiteet, koska ennen lain voimaantuloa annettava sisäministeriön asetus ampuma-aseiden deaktivoimista koskevista vaatimuksista ei ole käytettävissä lausuntoa annettaessa.

Suomen Reserviupseeriliitto pitää esitystä hyvin valmisteltuna. Esitys mahdollistaa deaktivoitujen aseiden tarkoituksenmukaisen säilyttämisen.

Lausunnossamme ei oteta kantaa elinkeinonharjoittajaa koskeviin osuuksiin.

2. Mahdollistavatko ehdotetut deaktivoituja ja pysyvästi ampumakelvottomaksi tehtyjä ampuma-aseita koskevat muutokset näiden tarkoituksenmukaisen säilyttämisen?

2. Mahdollistavatko ehdotetut deaktivoituja ja pysyvästi ampumakelvottomaksi tehtyjä ampuma-aseita koskevat muutokset näiden tarkoituksenmukaisen säilyttämisen?

Deaktivoituja tai aiempien kansallisten säännösten mukaan toimintakelvottomiksi tehtyjä ampuma-aseita on nykyisen ampuma-aselain mukaan säilytettävä samojen vaatimusten mukaisesti kuin toimintakuntoisia ampuma-aseita. Tämä ei RUL:n mielestä ole perusteltua ja kannattamme, että niiden säilyttämistä muutetaan esityksen mukaisesti. Niitä voitaisiin esityksen mukaan säilyttää esimerkiksi myös asunnossa huoneen seinällä, varastossa tai muussa vastaavassa tilassa, jota tavanomaisesti pidetään lukittuna silloin, kun siellä ei oleskella. Esityksessä tulisi selkeämmin kirjoittaa, että näiden deaktivoitujen aseiden haltijalla tulee olla todistus aseiden käyttökelpottomaksi tekemisestä.

Deaktivoitujen tai aiempien kansallisten säännösten mukaan toimintakelvottomiksi tehtyjen ampuma-aseiden käyttö ja lainaaminen muun muassa kunniavartioitehtäviin olisi tärkeää ohjeistaa yhteneväisen käytännön varmistamiseksi.

Deaktivoitujen ampuma-aseiden osalta ehdotetaan edelleen selvennettäväksi tykkien, sinkojen, kranaatinheittimien sekä ohjus- ja raketinheitinjärjestelmien kuulumista ampuma-aselain soveltamisalaan lisäämällä niitä koskeva maininta ampuma-aseen määritelmään. Hyväksyttävän kranaatinheittimen, singon, tai takaaladattavan tykin mallin valmistus tulee olla alkanut ennen vuotta 1946.

On huomioitava, että ampuma-aselain 3 §:n 3 momentin mukaan aseiden osana ei pidetä latauslaitetta, joka on valmistettu sarjatuliasemalliin, jonka valmistus on alkanut ennen vuotta 1946 ja joka ei sovi asennettavaksi keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseseen tai lippaalliseen kertatuliaseseen. Tämän perusteella lipas tulee voida laittaa kiinni muun muassa

deaktivoituun Suomi-konepistooliin, joka on säilytettävänä.

Esityksessä mainitaan useasti takaaladattava tykki (muun muassa 2 § hävittäminen, 6 § kohta 13, 9 § ja 106 §), jonka säilytyspaikan poliisilaitos voi hyväksyä tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Sitä voidaan säilyttää ulkotiloissa sellaisenaan, mikäli se ei aiheuta riskiä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Esityksessä ei ole mainintoja lainkaan singoista eikä kranaatinheittimistä, vaikka ne mainitaan perusteluissa. Ennen vuotta 1946 valmistetuista aseista ainakin kranaatinheittimet voivat olla periaatteessa yhä toimintakuntoisia ja niihin on käsityksemme mukaan saatavilla myös ampumatarvikkeita (81 mm, 120 mm).

Esityksessä on myös maininta moderneista takaaladattavista tykeistä (s. 23). Esityksessä pohditaan sitä, että onko näiden uusien deaktivoitien osalta harkittava hyväksynnän edellytykseksi asetettava ankkurointi tai muu anastukselta suojaava toimenpide. Esityksessä ei kuitenkaan anneta vastausta asiaan. Esityksessä ei ole mainintoja esimerkiksi ilmatorjuntatykeistä, joita on tietojemme mukaan jo deaktivoitu (vast) ja niihin on saatavissa myös ampumatarvikkeita (23 mm ja 40 mm). Olisi luontevaa, että myös nämä aseet olisi huomioitu esityksessä tai ainakin viitattu annettuihin asetuksiin tai ohjeistuksiin.

Selvyyden vuoksi tykki tulisi määritellä lakiesityksessä tarkemmin, esimerkiksi 9 §:ssä. Määrittelyssä olisi hyvä hyödyntää Puolustusvoimien tai muun lainsäädännön käyttämiä määritelmiä. Esityksessä tulisi määritellä, kuinka näiden deaktivointi toteutetaan ja tarkastetaan sekä varmistetaan yhdenmukainen tarkastuslinja.

Tykkien osalta on syytä lisätä myös siirtymäsäännös tarvittavien deaktivoitien tekemiseksi. Erilaisia tykkejä on käsityksemme mukaan sekä yksityisillä henkilöillä että museoilla.

Esityksestä ei selviä, miten näiden aseiden osalta menetellään käytännössä. Mahdollista on määritellä sisäministeriön tai valtioneuvoston myöhemmin annettavassa asetuksessa yksityiskohtaisemmin näiden eri aseiden säilyttämisestä ja deaktivoimisesta.

Esityksessä on eri kohdissa mainintoja joko sisäministeriön tai valtioneuvoston antamiin asetukseen tai jopa samassa pykälässä molempiin. Nykyisen lain 119 §:n asetusten säännöksiä tulee yksinkertaistaa ja selkeyttää. Luettavuuden ja asioiden selvittämisen kannalta jatkossa olisi hyvä käytänne mainita asetus, mihin viitataan kuten turvakaappien osalta on tehty.

Patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten sekä aseiden säilytykseen liittyvät tarkennukset ovat perusteltuja. Pykälän 106 b sisältö ei ole yksiselitteinen aseiden ja ammusten kuljettamiseen liittyen. Patruunoiden, erityisen vaarallisten ammusten sekä aseiden kuljetus on mahdollista yhdellä ajoneuvolla. Tarkennusta kuitenkin tarvitaan esimerkiksi siihen, onko em. tavaroiden kuljettaminen ajoneuvon suljetussa tavaratilassa mahdollista siten, että aseet ovat lataamattomina mahdolliset latauslaitteet erikseen ja patruunat omassa kuljetusastiassa/-pakkauksessa?

Muita havaintoja

Myös patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten säilytykseen liittyvät tarkennukset ovat perusteltuja. Jatkossa niiden säilyttämisen olisi mahdollista yhdessä ampuma-aseiden ja aseiden osien kanssa silloin, kun niitä säilytettäisiin murtoturvallisessa ja lukitussa turvakaapissa tai poliisin hyväksymässä säilytystilassa. Turvakaapille asetetut vaatimukset on säädetty sisäasiainministeriön asetuksella (163/2002).

Peruuttamisperusteet on jaettu pakollisiin peruuttamisperusteisiin ja harkinnanvaraisiin peruuttamisperusteisiin. Asevastaavan, ampuma-asekouluttajan ja asekeräilijän luvan peruuttamista

koskevien perusteiden yhdenmukaistaminen on perusteltua. Peruuttamissääntöjen osalta 67 § 1 momentin tilanteissa (iso lipas ilman sen mahdollistavaa aselupaa) olisi hyvä olla maininta, että varoitusta ei voi antaa, vaan aseluvan peruuttaminen on pakollinen toimenpide.

Täytäntöönpanodirektiivi (EU) 2019/69 velvoittaa suorittamaan hälytys- ja merkinantolaitteille tarkastuksia, mihin liittyy myös sisäministeriön asetuksessa säätämät vaatimukset.

Yleisenä havaintona toteamme, että olisi tärkeää yksinkertaistaa vienti-, siirto- ja kauttakuljetuslupia antavien viranomaisten rooleja ja tehtäviä (POHA, PLM ja myös yksityisen osalle poliisilaitos ja kaupallisen viennin osalta UM antaa lausunnon).

Suomen Reserviupseeriliitto kannatta hallituksen esitystä edellyttäen, että annettavat asetukset vaatimuksineen ovat käytännössä järkeviä ja toimeenpantavia.

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Tuomas Kuusivaara	Janne Kosonen
Puheenjohtaja	Toiminnanjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto	Suomen Reserviupseeriliitto
tuomas.kuusivaara@rul.fi	janne.kosonen@rul.fi
Puh. 040 530 2137	Puh. 050 5810 819

Suomen Reserviupseeriliitto on vuonna 1931 perustettu reserviupseereiden valmiuksia kehittävä aatteellinen ja toiminnallinen maanpuolustusjärjestö. Liiton 300 jäsenyhdistyksessä on 27.000 henkilöjäsentä.

Kosonen Janne
Suomen Reserviupseeriliitto ry